

VÄLIKYSYMYS 2/2011 vp

Euroalueen talouskriisiä koskevat ratkaisut

Eduskunnalle

Taustaa

Perussuomalaiset ovat alusta lähtien vastustaneet ylivelkaantuneiden euromaiden suoraa ja katteetonta tukemista. Tukipaketit ovat Suomen kannalta epäoikeudenmukaisia ja vaarallisen kaltaisia. Kaikki euromaat — Suomea ja Luxemburgia lukuun ottamatta — ovat ensin rikkoneet kasvu- ja vakaussopimuksen velkarajoja. Sen jälkeen tukipaketeilla on rikottu perussopimuksen no bailout -kieltoa (SEUT 125), minkä lisäksi Euroopan keskuspankki on toiminut kyseenalaisesti suhteessa jäsenvaltioiden rahoituskieltoon (SEUT 123) ryhtyessään rahoittamaan kriisimaita omasta pussistaan.

Emme ole missään vaiheessa hyväksyneet näitä toimenpiteitä. Ne ovat kohtuuttomia Suomea kohtaan ja uhkaavat ajaa meidätkin velkaloukuun. Suomen kokonaisvastuut on arvioitu jopa 35 miljardiksi euroksi, kun mukaan otetaan EKP:n toimenpiteistä aiheutuvat riskit. Jos kuusi pahinta kriisimaata kaatuu, vastuut voivat pahimassa tapauksessa kaksinkertaistua siitäkin. Suomelle kävisi silloin samoin kuin Irlannille pari vuotta sitten, kun se päätti antaa pankeilleen käytännössä rajatonta tukea. Riskit ovat vaarallisen suuria, kun muistetaan, että Suomen valtion velka on vajaat 80 miljardia euroa ja valtion vuosittainen budjetti on noin 50 miljardia euroa.

Kokonaisvastuiden selvittäminen eduskunnalle on ollut hallituksen suunnalta varsin hapuilevaa, mikä on vaikeuttanut kansanedustajien työtä ja heikentänyt demokraattista kontrollia. Sopimusten epäselvyydet, vakuusjärjestelyjen moni-

mutkaisuus ja EKP:n harjoittama tietojen pimitäminen ovat lisänneet kansalaisten epäluottamusta poliitikkoja sekä Euroopan unionin instituutioita kohtaan.

Yritykset pelastaa tilanne ilman kriisimaiden velkojen uudelleenjärjestelyä ovat epäonnistuneet, koska tarvittavat rakenteelliset uudistukset olisi pitänyt tehdä jo aikaa sitten. Nyt, maailmantalouden ajautuessa taantumaa, ei ole mitään sellaista talouskasvun lähdeä, joka voisi nostaa kriisimaat nopealle kasvu-uralle, kun maat joutuvat samaan aikaan tekemään kovia leikkauksia ja veronkorotuksia. Vain kovat tosiasiat myöntämällä voidaan rakentaa tulevaisuutta.

Velkakriisi on euron kriisi

Kyseessä on euron kriisi. Yhteinen rahapolitiikka on ruokkinut tietyissä jäsenvaltioissa vastuu-tonta velaksi elämistä, jossa sekä yksityinen että julkinen sektori ovat pöhöttyneet halvan lainarahan turvin. Euroalue oli jo syntyessään kaukana optimaalisesta valuutta-alueesta, mutta vastoin euroidealastien optimistisia ennusteita epätasapainot (inflaatio, talouskasvu, kauppataaseen tasapaino) enemmän ja vähemmän kehittyneiden EU-maiden välillä ovat vain kasvaneet euroaikana. Tämä on keskeinen syy vallitsevaan kriisiin, sillä yhteinen rahapolitiikka on ajanut tietyt maat ahtaalle ja vaikeuttanut niiden talouspolitiikan harjoittamista.

Kriisi ei tullut yllätyksenä asiaa lähempää seuranneille. Jo ennen euron perustamista useat johtavat taloustieteilijät arvostelivat hanketta siitä,

että se perustui vain poliittisiin tavoitteisiin ja soti talouden logiikkaa vastaan. Euro ei täyttänyt useimpia optimaalisen valuutta-alueen ehtoja, minkä vuoksi Harvardin Martin Feldstein kirjoitti jo vuonna 1992, että Euroopan talous- ja rahaliitto (EMU) vaikeuttaisi alueen talouskehitystä ja lisäksi Euroopan sisäisiä konflikteja — juuri kuten viimeisen vuoden aikana on tapahtunut.

Feldstein ei ollut mielipiteineen yksin, vaan myös Nobel-palkitut taloustieteilijät Milton Friedman ja Paul Krugman pitivät euroa kohtalokkaana virheenä jo ennen sen syntyä. Samoilla linjoilla oli moni muukin, kuten New Yorkin yliopiston professori Nouriel Roubini, joka tunnustusti ennusti viime vuosien finanssikriisin sekä suututti Italian talousministeri Tremontin Davosissa vuonna 2006 pitämässään puheessa, jossa hän arveli Italian ajautuvan kriisiin ja irtaantuvan eurosta lähivuosina.

Euron haitat Suomelle

Suomessa euro on ollut pyhä lehmä, jonka arvostelua on pidetty sopimattomana ja tietämättöminä. Nyt on toisin.

Euron piti myyntiesitteen mukaan tuoda talouskasvua, vakautta ja yhtenäistä talouskehitystä. Todellisuudessa on käynyt toisin. Palkansaajien tutkimuslaitoksen ekonomisti Jukka Pietilä on hiljattain laskenut, että euromaiden kasvu on ollut hitaampaa kuin mitä se olisi ollut ilman euroa. Verrokkimaat Iso-Britannia, Ruotsi, Sveitsi ja Tanska ovat kehittyneet paremmin useilla mittareilla, vaikka Iso-Britannia kärsi suuren finanssikriisin pankkisektorillaan. Ero selittyy ensisijaisesti itsenäisellä rahapolitiikalla, joka on vaikeissa talousoloissa ollut maille eduksi.

Taloustieteen professori Pertti Haaparanta on todennut, että näytön paikka on niillä, jotka väittävät EMU-jäsenyyden hyödyttäneen suomalaisten enemmistöä. Hän viittaa mm. David Cookin uuteen tutkimukseen, jonka mukaan euroon siirtyminen on johtanut palkkojen tulo-osuuden laskuun etenkin Suomen kaltaisissa maissa. Tämä tarkoittaa, että euron vaikutuksesta aiempaa suurempi osuus bruttoarvonlisäyksestä on kanavoitunut suuria pääomia ansaitseville henkilöille.

Eurojäsenyyden suurimpia menettäjiä ovat olleet palkansaajat — eli kansalaisten enemmistö.

Myös maailmalla useat talousasiantuntijat ovat peräänkuuluttaneet keskustelua Suomen kaltaisten maiden eurojäsenyydestä. Esimerkiksi investointipankki Goldman Sachsin entinen pääekonomisti Jim O'Neill sekä ajatushautomo Strategy Economicsin Matthew Lynn ovat julkisesti arvioineet, että oma valuutta voisi olla Suomelle eduksi.

Liittovaltio tai itsenäisyys

Hallitus ei ole tehnyt selvää ja julkista valintaa tilanteen ratkaisemiseksi. Sekä edellinen että nykyinen hallitus ovat esittäneet itsenäistä linjaa, mutta lopulta ovat aina seuranneet Saksan ja Ranskan talutusnuorassa. Hallitus ei ole myöntänyt sitä, mistä muualla puhutaan avoimesti: euro ei toimi ilman laajamittaista liittovaltiota.

Liittovaltiokehitys on agendalla varsin avoimesti. Komission ehdottamat eurobondit vakiinnuttaisivat julkistaloudellisen yhteisvastuun euroalueelle. Saksan ajama yhteinen finanssipolitiikka puolestaan keskittäisi budjettivallan Brysseliin. Taloustieteilijöiden mukaan seuraavaksi agendalla ovat mm. työmarkkinoiden sääntelyn yhtenäistäminen, eläkejärjestelmien integrointi sekä Euroopan laajuinen työttömyysturva. Ilman yhteisiä riskienjakomekanismeja ei EMU:sta saada toimivaa valuutta-aluetta.

Perussuomalaiset eivät usko Euroopan liittovaltion olevan oikea tie. Eurobondit johtaisivat Suomelle huomattavasti kalliimpiin rahoituskuluihin, koska Suomen julkinen talous on euroalueen parhaiten hoidettuja. Sitä paitsi joutuisimme automaattisesti ottamaan vielä nykyistään isompia vastuuta ongelmamaista, sillä yhteiset, jopa tuhansien miljardien velkakirjat nostaisivat automaattisesti omia vastuitamme kymmenillä miljardeilla euroilla.

Keskitetty budjettipolitiikka tekisi eduskunnasta sivukonttorin — samoin kuin Suomen Pankille on tapahtunut. Eikä yhteinen fiskaalijärjestelmä kuitenkaan lopulta toimisi, koska EU koostuu hyvin erilaisista kulttuureista ja perinteistä eikä se noudata omia sääntöjään.

Työmarkkinoiden, sosiaalipolitiikan ja eläkejärjestelmän suhteen meidän on turha kuvitella, että Suomen mallista tulisi EU:n malli. Isot maat jyräävät, Suomi on mukana — tai sitten ei ole.

Isoimpia esteitä liittovaltion toiminnalle ovat suuret erot euromaiden välillä korruption, hallinnon tehokkuuden ja lakien noudattamisen suhteen. Maailmanpankin indikaattoreiden mukaan Italia, Kreikka, Portugali ja Espanja ovat näiltä osin lähempänä kehittyviä valtioita, kun taas Suomi on euromaista kaikkein kauimpana niistä. Euro ei ole pienentänyt näitäkään eroja, vaan esimerkiksi Italia on jatkanut matkaansa alaspäin.

Perussuomalaiset kunnioittavat kansan päätöksiä — mutta eivät eliitin toimintatapaa, jossa liittovaltiota yritetään hivuttaa eteenpäin väkisin ja pikkuhiljaa ilman äänestäjien siunausta. Vaadimme, että hallitus kertoo kansalle avoimesti, mihin ratkaisuihin se on valmis kriisien pahentuessa. Kyse on niin suuren mittaluokan ratkaisuista Suomen itsenäisyyden kannalta, ettei sellaisia saa tehdä vaivihkaa ja ilman julkista debattia.

Hajoamiseen varauduttava

Lopuksi kannamme huolta siitä, mitä hallitus aikoo tehdä, jos euroalue mahdollisesti hajoaa lähitulevaisuudessa. Tämä skenaario on noussut vakavaksi puheenaiheeksi. Olisi edesvastuutonta, jos hallituksella ei olisi toimintastrategiaa sitä varten.

Esimerkiksi Englannissa maan rahoitusvalvoja (Financial Services Authority) vaati hiljattain, että suuret pankit varautuvat euron mahdolliseen hajoamiseen. Suomessa Ålandsbanken Asset Managementin toimitusjohtaja Stefan Törnqvist on ennustanut kriisin johtavan lopulta euroalueen hajoamiseen.

Euron hajoamista ei voida enää sulkea pois. Suomen on mietittävä oma strategiansa, joka ei ole sidottu muiden euromaiden valintoihin. Saksalla on D-markat vielä hyvässä tallessa.

Selvä vaihtoehto tarjolla

Perussuomalaiset ovat tarjonneet selvän vaihtoehdon.

Ensinnäkin Suomen piikki kiinni heti. Suomen riskit ovat jo nyt mittavat. Suomi ei ole aiheuttanut tätä kriisiä. On epäoikeudenmukaista asettaa suomalainen veronmaksaja tämän kriisin maksumieheksi. Suomen osuus takauksista on epäoikeudenmukainen. Tukipaketit ovat EU:n omien sopimusten vastaisia ja siten moraalittomia.

Toiseksi kriisimaiden velkoja on leikattava. Kriisimaiden velkataakka on niin suuri, että ilman mittavia velkojen leikkauksia (haircut) ne eivät selviä. Tappiot realisoituvat riskien ottajille.

Kolmanneksi jatkorahoitus voidaan hyväksyä vain suoraan IMF:n kautta — ilman välikäsiä kuten ERVV:tä. Kansainvälinen valuuttarahasto on se taho, jolla on sekä uskottavuus että kokemus velkakriisien ratkaisemiseen. EU:lla ei ole kumppaakaan. EU on täysin omien vallanpitäjiensä halvaannuttama. Virheitä ei myönnetä vaan pankkien lisäksi pelastetaan epäonnistuneita poliitikkoja.

Neljänneksi on jo aika tehdä selvitys Suomen rahapolitiittisista vaihtoehtoista. Perussuomalaiset eivät hyväksy liittovaltiopolitiikkaa eivätkä velka- ja tulonsiirtounionia eurobondeineen.

Emme hyväksy EKP:n johtamaa rahoitusta, jossa Suomen kansa pantaisiin maksamaan kymmeniä miljardeja euroja ilman mitään demokraattista kontrollia. Maksu tulisi joko suoraan pääomittamisen kautta tai — mikä vielä epäoikeudenmukaisempaa — nopeasti kasvavan inflaation kautta.

Vaadimme myös lisätietoja hallituksen paljon mainostamasta vakuussopimuksesta. Kreikan lainan seuraava maksuerä on menossa maksuun. — Joko Suomen vakuussopimus on Lontoossa saatu kyhätyksi, ja mikä on sen sisältö? Tarvi-taan selkokielenen teksti, jotta kansa voi arvioida päättäjiensä pätevyyttä ja luotettavuutta.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Onko hallitus varautunut euron mahdolliseen hajoamiseen,

aikooko hallitus teettää perusteellisen selvityksen Suomen rahapoliittisista vaihtoehtoista esimerkiksi Ruotsin, Tanskan, Ison-Britannian ja Sveitsin malleja seuraten,

hyväksyykö hallitus sen, että eduskunnan budjettivalta siirretään Euroopan komissiolle,

hyväksyykö hallitus komission ehdottamat eurobondit, jotka nostaisivat huomattavasti Suomen valtion lainakustannuksia ja lisäisivät automaattisesti sen vastuita kriisimaista,

hyväksyykö hallitus todellakin sen, että vakuusrahastojen riskiä kasvatetaan moninkertaiseksi muuttamalla rahastot vipurahastoiksi ja

hyväksyykö hallitus kriisimaiden velkojen hoitamisen EKP:n setelirahoituksella?

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2011

Timo Soini /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Maria Lohela /ps
Lea Mäkipää /ps
Martti Mölsä /ps
Jussi Halla-aho /ps
Juha Väättäin /ps
Kauko Tuupainen /ps
Maria Tolppanen /ps
Hanna Mäntylä /ps
Pirkko Mattila /ps
Kimmo Kivelä /ps
Ari Jalonen /ps
Tom Packalén /ps
Reijo Hongisto /ps
Pertti Virtanen /ps

Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Mika Niikko /ps
Kaj Turunen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Osmo Kokko /ps
Pentti Kettunen /ps
Ritva Elomaa /ps
Laila Koskela /ps
Arja Juvonen /ps
Ville Vähämäki /ps
Juho Eerola /ps
Olli Immonen /ps
Johanna Jurva /ps
Teuvo Hakkarainen /ps
James Hirvisaari /ps